

## **OPREDELITEV SOCIOLOGIJE**

PREDMET SPOZNAVANJA oz. RAZISKOVANJA: družba – družbeno ; človek kot družbeno bitje

Kaj je družba?

človek - DRUŽBA

Človek je naravno in družbeno bitje.

Sociologija deli svoj predmet z ostalimi družboslovnimi vedami: EKONOMIJO, PSIHOLOGIJO, ZGODOVINO, POLITOLOGIJO, ANTROPOLOGIJO.

### ***definicija: SOCIOLOGIJA***

**je znanost ali veda, ki se sistematično ukvarja s proučevanjem družbe, družbenega življenja in življenja posameznika v družbi.**

- sociologija je znanost o družbenih skupinah;
- je znanost o družbenih pojavih in oblikah: o družbenem kot procesu zbliževanja in oddaljevanja v družbenem prostoru;
- je znanost o družbenih dejstvih in ustanovah, ki imajo moč prisile nad posamezniki, same pa so neodvisne od posameznikov;
- je znanost, ki proučuje družbeno pogojena obnašanja.

Sociologijo je kot znanost poimenoval in utemeljil **Auguste Comte (1798- 1857)**.

**sociološki pristop** – značilnosti in razlike od drugih pristopov

# VSAKDANJE SPOZNAVANJE IN SOCIOLOGIJA

**zdravorazumsko** (vsakdanje) spoznanje – **znanstveno** spoznanje ( je 1.splošno, 2.preverljivo, 3.sistematično)

**sociološka imaginacija** – omogoča razumevanje družbenega vpliva na človekovo vsakdanje življenje; potrebno je preseči ozke okvirje in predsodke iz svojega, vsakdanjega družbenega okolja

## TEORETSKE PERSPEKTIVE V SOCIOLOGIJI

Na sociologijo so pomembno vplivale tri teoretske perspektive:

- funkcionalizem
- konfliktna teorija
- interakcionizem

## FUNKCIONALIZEM

- Durkheim, Parsons, Merton;
  - organistična analogija: vsak del organizma ima nek prispevek k celoti;
  - če hočemo razumeti vlogo elementa (npr. družine, religije, kriminala, ...) moramo poznati njegov prispevek k ohranjanju celote – **FUNKCIJO**, ki jo del opravlja za celotno;
  - družba je **STRUKTURA** oziroma **SISTEM**, zgrajena iz medsebojno povezanih delov, vsak del pa vpliva na druge dele in sistem kot celoto;
  - povezanost med družbenimi enotami temelji na minimalnem soglasju o temeljnih vrednotah, kar imenujemo **VREDNOSTNI KONSENZ**
  - za ohranjanje učinkovitega delovanja družbe je nujna določena stopnja **STABILNOSTI** in **REDA**;
  - konflikti v družbi so samo motnje sistema;
  - funk. je **MAKROSOCIOLOŠKA** teorija
  - **KRITIKE**: konflikti v družbi niso vedno samo motnje;
-

## KONFLIKTNE TEORIJE

- v ožjem pomenu: Marx in marksizem
  - različne družbene skupine imajo različne interese => konflikt v družbi je **stalen in nujen**
  - tip **EKONOMIJE** določa družbene odnose;
  - družba je sestavljena iz **EKONOMSKE BAZE** (proizvodnja dobrin, proizvodjalne sile in odnosi) in **NADSTAVBE** (pravo, znanost, religija, umetnost,...)
  - vsa nasprotja v družbi temeljijo na tem, da v družbi obstaja skupina ljudi, ki ima v lasti proizvodjalna sredstva (**LASTNIKI, KAPITALISTI**) in skupina ljudi, ki delovno silo prodaja (**NELASTNIKI, DELAVCI**)
  - v kapitalizmu DELAVCI prodajajo svoje delo, KAPITALISTI pa jih izkoriščajo
  - družbeni odnosi, ki opravičujejo izkoriščanje, pa dobijo legitimacijo v nadstavbi
  - ta ureditev pa se lahko preseže le s spremembo EKONOMSKE BAZE
  - tudi konf. teorije uvrščamo med **MAKROSOCIOLOŠKE**;
  - **KRITIKE**: delitve in konflikti v družbi niso vedno tako ostri oz. polarizirani.
- 

## INTERAKCIONIZEM

- predhodnik – Weber; predstavniki: G.H. Mead, Blumer, Goffman
- **interpretativni pogled** na družbeno delovanje: družba nima jasne strukture, zato se osredotoča na **INTERAKCIJE v majhnem obsegu**;
- če hočemo razumeti delovanje akterjev moramo **razumeti POMENE**, ki jim pripisujejo
- ukvarja se z razlago družbenega delovanja z vidika pomenov, ki jih posamezni situaciji, osebam, itd. pripisujejo posamezniki (npr. *moški prižge svečo ob prisotnosti ženske*)
- **MIKROSOCIOLOŠKA** teorija (obrat od družbenih sistemov k posameznikom)
- **KRITIKE**: družba ni samo vsota posameznikov